میراث فرهنگی

چگاسفلی دیده شد

همین ماه گذشته بود که اخبار غم‌انگیزی از منطقه باستانی چگاسفلی روی خروجی رسانه‌ها رفت؛ اخباری مثل تسطیح محوطه‌های کاووش‌نشده این بخش از تاریخ بهبهان و جدول‌کشی برای روستای واقع‌شده در منطقه. باستان‌شناسان هم به میدان آمدند و عباس مقدم، باستان‌شناس و سرپرست کاوش‌های باستان‌شناسی «تُل‌چگاسفلی»، اعضای پروژه پیش از تاریخی زهره برای نجات این محوطه و انجمن علمی باستان‌شناسی هم نسبت به وضعیت این محوطه مواضع قاطعانه و علمی گرفتند. درنهایت انجمن علمی باستان‌شناسی ایران ۱۳۹۹/۱۰/۲۰ نامه‌ای خطاب به اسحاق جهانگیری، معاون اول ریاست‌جمهوری مبنی بر رفع مشکلات پیش‌آمده درخصوص عرصه محوطه پیش ازتاریخی تل‌چگاسفلی نوشت که این نامه بی‌پاسخ نماند و ۱۳۹۹/۱۱/۸ نامه‌ای از دفتر معاون اول رئیس‌جمهوری خطاب به آقایان دکتر شریعتی، استاندار خوزستان، مهندس تابش، رئیس بنیادمسکن و محمدحسن طالبیان، معاون میراث‌فرهنگی کل کشور با قید «فوری» توسط خانم آرزو ترشابی، رئیس امور هماهنگی و نظارت همکاری‌های منطقه‌ای صادر شد.

در آن نامه ضمن اشاره به نامه انجمن علمی باستان‌شناسی درخصوص درخواست باستان‌شناسان و فعالان میراث فرهنگی برای جلوگیری از ادامه عملیات عمرانی در منطقه چگاسفلی شهرستان بهبهان، تاکیدشده و آمده است: نظر به اهمیت میراثی این مجموعه و نیز مسبوق به سابقه‌بودن موضوع جابه‌جایی سکنه اطراف با هدف نجات‌بخشی محوطه باستانی آن، خواهشمند است دستور فرمایید درخواست انجمن مورد بررسی، رسیدگی و پیگیری قرار گرفته و نتایج حاصله را در اسرع‌وقت به این معاونت گزارش کنید.»

مقبره ابوریحان بیرونی را در افغانستان بازسازی می‌کنیم

بحث مرمت و بازسازی آثار تاریخی کشورهای همسایه که زمانی در گستره ایران بزرگ قرار داشتند، همواره مطرح و موردتوجه مسوولان دولت و میراث فرهنگی بوده؛ البته این که این موضوع چقدر محقق شده بحثی است که مورد نقد است و قطعا در عمل به‌طور کامل محقق نشده اما اخیرا علی‌اصغر مونسان، وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی به معاون میراث‌فرهنگی دستور داده هرچه سریع‌تر با کشور افغانستان هماهنگی‌های لازم را برای بازسازی مقبره ابوریحان بیرونی، دانشمند و ریاضیدان ایرانی در شهر غزنی انجام دهد.

مونسان گفته است: با توجه به این‌که این مقبره ویران شده و در وضعیت بدی قرار دارد با هماهنگی‌ای که معاونت میراث‌فرهنگی با کشور افغانستان انجام می‌دهد در بخش بازسازی آرامگاه این دانشمند بزرگ ایرانی هر چه سریع‌تر اقدام خواهیم کرد. کشور ما دانش خوبی در زمینه مرمت و بازسازی بناها و اماکن تاریخی دارد و کارشناسان برجسته‌ای نیز در این حوزه فعالیت می‌کنند./جام‌جم‌دیلی

خیرینی که برای امدادرسانی پس از سیل سال گذشته به روستاهای چابهار رفتند با رفتارهای خیرخواهانه و البته نادرست خود سبک زندگی کودکان محلی را تغییر داده‌اند

عکس: فاطمه مرادزاده جام‌جم

رفتارهای اشتباه گردشگران باعث شده فرهنگ مردم روستانشین بلوچستان دچار تغییرات نامطلوب شود

گردشگری آسیب‌زا

راهی: اگر گردشگر قصد دلسوزی و کمک به جامعه محلی را دارد، بهتر است به جای پرداخت وجه نقد، وضعیت سایت‌های گردشگری منطقه را نشان دهد و با طرح نیازها و شرح امکانات در فضای مجازی به رشد هدفمند منطقه کمک کند

شهرزاد باباعلی پور

ایران

کودکان در حال بازی در اطراف اقامتگاه نوبندیان بودند. اقامتگاه تازه‌تاسیس که به‌واسطه رسیدن مهمان ناخوانده‌ای به نام کرونا در کشور هنوز فرصت افتتاح پیدا نکرده است. در اطراف محل اقامتگاه دو پسر بچه در حال بازی هستند. چشمان یکی از گردشگرانی که برای تولید محتوا به منطقه آمده است، میخکوب پاهای بی‌کفش و برهنه دو کودک است؛ برهنگی‌ای که چیزی از شادی کودکانه‌شان کم نکرده است. گردشگر مرد است که این صحنه را در قاب دوربینش شکار کند و بی‌کفشی را با همان خنده‌ها نشان دهد، یا نه؟ یکی از اهالی منطقه که گردشگر را همراهی می‌کند، متوجه آنچه در ذهن او گذشته می‌شود و با لبخند می‌گوید می‌توانی عکس بگیری، اما فقط برای آن که خیالت راحت شود و دست به جیب نبری می‌گویم که پدر این کودک معلم است و پدر آن یکی هم مغازه دارد. این پابرهنگی و پوشش اندک همه جا نشانه فقر نیست و گاهی می‌تواند سبک و رنگ زندگی مردمی باشد که تابع عادت‌هایی از زندگی نیاکان و اقلیم و فرهنگ خود هستند؛ عادات فرهنگی اجتماعی که البته برای بسیاری از گردشگرانی که چندی است پای آنها به منطقه چابهار بلوچستان باز شده، غریب است و آنها را به رفتارهای نادرست و ناهنجار واداشته که برای فرهنگ و زندگی مردم محلی چیزی جز تخریب به همراه ندارد و در صورت ادامه، آسایش ذهنی و روانی مردم منطقه را نابود خواهد کرد.

سال‌هاست موضوع آسیب دیدن الگوهای فرهنگ بومی در اثر توسعه صنعت گردشگری در مناطق مختلف به‌ویژه گردشگری روستایی مطرح است. پیامدهای منفی توسعه گردشگری برای جوامع میزبان، آنقدر عیان و محرز است که این موضوع دستمایه تحقیقات علمی و درج مقالات شده است و حتی در بحث‌های آموزشی طی سال‌های اخیر حفظ فرهنگ‌های بومی به عنوان یکی از ارکان آموزشی در دوره‌های پرورش راهنمایان گردشگری مورد توجه قرار گرفته است.

در دورانی که همه جهان تحت‌تاثیر مزایای صنعت گردشگری به درآمدزایی قابل ملاحظه‌ای دست پیدا کرده و از مزیت اشتغال و رشد بهره‌مند می‌شوند، طبیعی است که فرهنگ ها و قومیت‌های ناشناخته بیشتر در معرض هجوم گردشگرانی قرار می‌گیرد که در جست‌وجوی لذت حضور در مناطق بکر و دست‌نخورده و در پی آشنایی با فرهنگ‌های ناشناخته هستند. به طور قطع یکی از این مناطق که این روزها جامعه گردشگر ولع کشف آن را دارد و به دلیل قرار گرفتن در وضعیت آبی (از لحاظ وجود کرونا)، تعداد قابل توجهی از مسافران را به سوی خود جذب می‌کند، منطقه بکر بلوچستان است. منطقه ای که این روزها فعالان گردشگری و اجتماعی محلی آن اتفاقا نگران رفتار گردشگرانی هستند که به دلیل ناآگاهی در حال وارد کردن ضربه‌های مهلکی به بنیان ارزش‌ها و فرهنگ بومی منطقه هستند تا آنجا که این بار رودربایستی را کنار گذاشته و به گردشگران فعال و اینفلوئنسرهای سفر هشدار بدهند و پیغام بفرستند که دراین خصوص با گردشگرانی که به منطقه دعوت می‌کنید صحبت کنید. مهم‌ترین دغدغه آنها هم نگرش نادرست به سبک زندگی کودکان محلی به‌ویژه روستایی است و این موضوع که به‌واسطه پوشش اندک و نامناسب باید به آنها کمک مالی کرد و بی‌دلیل پول بخشید.

این زندگی ساده را از بچه‌های‌مان نگیرید

ملک دینار شجره، پدر مهربان گاندوها یا همان تمساح‌های پوزه کوتاه ایران است که به‌واسطه نگهداری داوطلبانه از گاندوها، پای بسیاری از گردشگران را از اقصی نقاط کشور به روستای باهوکلات بلوچستان باز کرده است. مرد روستایی فضای مجازی، استوری و پست‌های اینستاگرامی را می‌شناسد. از او آنقدر هنگام غذا دادن به گاندوها فیلم و عکس گرفته‌اند که به نگاه کردن به دوربین گوشی‌های همراه عادت دارد. ملک دینار شجره گرچه حرف‌هایش را با چگونگی آشنایی‌اش باگاندوها شروع می‌کند و از ویژگی‌های جذاب زندگی این خزنده در طبیعت برای‌مان می‌گوید، اما در انتهای حرف‌هایش روبه گوشی و خطاب به گردشگران تاکید می‌کند: « شما را به خدا به بچه‌های کوچک پول ندهید. آنها را از زندگی ساده و راحتی که دارند به سمت گدایی سوق ندهید. این بچه‌ها مدرسه و کار در زمین را رها می‌کنند و با دیدن یک مسافر طلب پول می‌کنند. آنها قبلا این طور نبودند اما مسافران با خیال و تصور لطف به کودکان درحال ترویج گداپروری در منطقه هستند؛ آنها هم ترویج در میان کودکان ساده و کم سن و سال روستایی.»

عمق سخنان و هشدارهای ملک دینار شجره را وقتی بیشتر حس می‌کنی که در سایت‌های گردشگری یا مقابل غذاخوری‌ها در روستاها کودکان را چسبیده به شیشه ماشین می‌بینید در حالی که فقط از گردشگر طلب پول می‌کنند.

این دردی است که بیشتر فعالان اجتماعی و گردشگری منطقه بلوچستان این روزها از آن رنج می‌برند و خواهان آن هستند که فعالان عرصه سفر، این موضوع را با گردشگران درمیان گذاشته و مثالِ «دوستی خاله خرسه»، تیشه به ریشه‌های فرهنگی مردمان این سرزمین نزنند.

سیلی که فرهنگ‌مان را برد

عبدالحکیم پادبان یکی از فعالان اجتماعی منطقه چابهار است که به ما می‌گوید: در سال‌های گذشته در جوامع محلی منطقه چابهار، کودکان با گردشگران همراه می‌شدند با آنها عکس یادگاری می‌گرفتند و لحظه‌های بودن با مسافران را تبدیل به خاطره‌ای شاد می‌کردند، اما مدتی است اوضاع تغییر کرده، آن هم یک تغییر اسفناک.

پادبان با تاکید براین‌که در گذشته شاهد این نبودیم که کودکان از گردشگران پول یا خوراکی تقاضا کنند، می‌افزاید: اما متاسفانه در پی وقوع سیل در منطقه بلوچستان و سرازیر شدن خیل عظیمی از داوطلبان در منطقه که قصد کار خیر و کمک داشتند، به صورت ناخواسته اتفاق ناگواری رخ داد که پیامد آن با گذشت یک سال از سیل به طور آزاردهنده به چشم می‌خورد. تا قبل از سال گذشته و پیش از سیل، مردم منطقه و شورایاری‌های روستاها، فرد خیر و نیکوکار را به عنوان کسی می‌شناختند که در امر مدرسه‌سازی کمک می‌کند، اما بعد از سیل حتی مفهوم این واژه‌ها هم تغییر کرد، یعنی درست از زمانی که عده‌ای به قصد کمک آمدند اما با خرید چند جفت کفش و دادن پول به کودکان، ذهنیت آنها را نسبت به این مفاهیم تغییر دادند.

این فعال اجتماعی که در چهار سال گذشته با همراهی اعضای انجمن مردم‌نهاد آینده‌سازان جوان موفق به تجهیز ۱۲ کتابخانه در روستاهای منطقه دشتیاری شده‌اند و به آموزش کلاس‌های تست و کنکور برای دانش‌آموزان روستاهای منطقه دشتیاری چابهار می‌پردازند، می‌گوید: برای فعالان گردشگری و حتی مردم اصیل منطقه تماشای پول خواستن یک زن بلوچ یا یک کودک بلوچ خیلی تلخ است. متاسفانه دلسوزی بسیاری از گردشگران بدون در نظر گرفتن بافت و شرایط منطقه و فرهنگ حاکم هزینه سنگینی برای فرهنگ منطقه بلوچستان به دنبال داشته است.

پادبان که این روزها در حوزه گردشگری هم فعال شده است، به موضوعی با عنوان دوطرفه بودن مدیریت گردشگری مسؤولانه اشاره کرده و می‌گوید: در یک سو باید جامعه محلی آموزش داده شود تا همچون آنچه در سایت گردشگری تالاب صورتی شاهد آن هستیم، یعنی انتفاع کودکان از حضور گردشگران با فروش دستبافت‌های سنتی یا حناکاری، کودکان و مردم محلی صاحب شغل و درآمد واقعی شوند که البته این موضوع نیازمند توجه مسؤولان و ایجاد آگاهی از طریق آموزش است. از سویی گردشگری مسؤولانه را در رفتار گردشگران آگاهی ببینیم که از پرداخت پول نقد به کودکان این استان یا هر منطقه‌ای از کشور را برای همیشه کنار بگذارند و تصور نکنند با پرداخت وجه نقد به زنان و کودکان کار خوب و خیرمی‌کنند.

ما محروم نیستیم، محدودیم

روستای گردشگری تیس به عنوان قدیمی‌ترین بخش منطقه چابهار میزبان بسیاری از گردشگران است. در جریان یکی از بازدیدها از غارهای سه‌گانه بان‌سیتی، شاهد آن بودیم که تمامی پسربچه‌ها به محض دیدن مسافران، به سمت آنها رفته و تقاضای پول می‌کردند. اما یکی از راهنمایان محلی به سمت کودکان رفت و به آنها تذکر داد، طوری که رفتار راهنما سبب عکس‌العمل تلخ گردشگران هم شد.

وقتی دلیل برخورد محسن راهی، راهنمای محلی گردشگری با کودکان را از او پرسیدیم، به ما گفت: اگر گردشگر قصد دلسوزی و کمک به جامعه محلی را دارد، بهتر است به جای پرداخت وجه نقد وضعیت سایت‌های گردشگری منطقه را نشان دهد و با طرح نیازها و شرح امکانات در فضای مجازی، به رشد هدفمند منطقه کمک کند.

راهی تاکید می‌کند: گردشگران بهتر است به جای استفاده از کلمه محرومیت در بیان وضعیت کنونی از کلمه محدودیت استفاده کنند، زیرا واقعیت آن است که منطقه بلوچستان با داشتن مناطق بکر و دیدنی همچون درک، بریس، تالاب صورتی، کوه‌های مریخی، خلیج گواتر و صدها کارگاه ارزشمند در صنایع‌دستی، منطقه‌ای غنی به حساب می‌آید که پتانسیل بالایی برای جذب گردشگر دارد.

این راهنمای محلی گردشگری می‌گوید: آنچه گردشگران می‌توانند به عنوان رفتار مسؤولانه در حق مردم منطقه چابهار انجام دهند آن است که از هر جای ایران که هستند برای ایجاد امکانات گردشگری در منطقه چابهار مطالبه‌گری کنند و از مسؤولان بخواهند به این بخش از کشور آنچنان که لایق و سزاوار است، رسیدگی کنند.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۸۵۹

جدول عادی

افقی: ۱) غریبه نیست- نوعی قابلمه برقی که غذا را در زمان نسبتا طولانی می‌پزد- ترشرویی ۲) سوره چهل و چهارم قرآن- فرمانده- نان کاملا برشته ۳) از شهیدان هسته‌ای کشورمان ۴) داستان- تأکید شده- یکسوکننده الکترونیکی ۵) نیمه چیزی- وقت و هنگام- به اندازه لازم- راندن مزاحم ۶) صاحب ذوق و عواطف- عنکبوت ۷) واحد پول قرقیزستان- میسر بودن- شکوفه‌ها ۸) شبیه- دستبند زینتی زنانه- اهل هرات ۹) کودنی- گوشواره- پایتخت سوئیس ۱۰) شهری در استرالیا- هدایت کردن ۱۱) نشانه مصدر جعلی- نوشتاری- پاک و پاکیزه- مذکر ۱۲) زغنبوت- ارزیابی کردن- پرآب‌ترین رودخانه شمالی آذربایجان شرقی ۱۳) رساله فلسفی عربی از ابن سینا ۱۴) از طوایف ترکمن- دارای اخلاق و رفتار خشک- کلیسای قدیمی اصفهان ۱۵) جرقه آتش- پایان‌پذیر- داستان بلند.

عمودی: ۱) قاتل- نمادین- غذای رقیق ۲) یك انسان- از آلات موسیقی آذری- فرکانس ۳) سخنران- دارای اسم مشترک- اعمال خشونت و سختگیری ۴) جدا شدن- دوستدار مطالعه ۵) حواری خائن- فلات آسیایی- اهلی، مطیع ۶) لیکن- سیب آذری- از ابزارهای شبکه جهانی اینترنت ۷) سبزی کباب- قره‌نی ۸) نوعی پارچه پنبه‌ای- پایگاه، انجمن- جست‌وجوگر ۹) جنون- مورد اشتباه ۱۰) ظاهر و آشکار- وزنده- فراموشی ۱۱) قدرت و نیرو- پلیس سایبری- آب هدررفته ۱۲) از باشگاه‌های فوتبال ایتالیا- ماه تابستانی ۱۳) پر حرارت- صمغ برخی درختان- در بازار بورس معامله می‌شود ۱۴) راضی- مقابل بردن- ضمیر متکلم وحده ۱۵) ابرو باد و... و خورشید و فلك درکارند- نظریه- محل تعویض لباس ورزشکاران.

جدول ویژه

افقی: ۱) از حواریون عیسی مسیح(ع)- نشدنی- کلبه ترکمن ۲) ترسو- الگو- آخرین نبرد ناپلئون ۳) انتقال مفاهیم به دیگران بدون صحبت کردن ۴) شیشه آزمایشگاهی- بهتر- تیمارگر اسب ۵) تیر پیکاندار- پول ارمنستان- جای ماسوره- زندگی کن ۶) اسب آزموده- بمب دستی ۷) متحیر- عقب هر چیز- نویسنده هلندی کتاب ستایش جنون ۸) یکتا پرست- بادگیر- سبز تیره ۹) هضم غذا- از صور فلکی- نوعی قارچ بر روی غذای مانده ۱۰) شهری در استان چهارمحال و بختیاری- سازمان تبهکاری ایتالیا ۱۱) بوی رطوبت- تعظیم- لازم- دمای غیرطبیعی بدن ۱۲) بشقاب‌پرنده- پهلوان افسانه‌ای آذری- مهاجرت دسته‌جمعی ۱۳) بانوی نویسنده انگلیسی و خالق داستان خرمگس ۱۴) بالکن- تنبل جالیزی- نوعی خویشاوندی ۱۵) واحد اندازه گیری اختلاف پتانسیل الکتریکی- انقلابی معروف مکزیك- مثل ماه.

عمودی: ۱) رایگان- عمومی- ضمیر سوم ۲) نقاش فرانسوی قرن هجدهم- آفرین فرنگی- قسمت‌های آغازین ۳) آدمکش- حق کسی راضایع کردن- جوانمردی ۴) کانی بسیار سخت برای صیقل دادن فلزات- هیولای خون‌آشام ۵) گلابی- جرقه آتش- عدسی ۶) طریقه- خرگوش عرب- اتحادیه صنفی ۷) هم پیوندی- عنوانی برای لوطی‌ها ۸) بانمك- تهی‌مغز- پسر مازندرانی ۹) شیوه نوشتن کلمات- به دنیا آمدن ۱۰) خشخاش- سراینده داروگ- نغمه ۱۱) نی باریك- فاعل- شعر کوتاه ژاپنی ۱۲) موش و گربه کارتونی- نوعی کم خونی حاد ۱۳) بتن مسلح- برای بیان آرزو به‌کار می‌رود- درشت و زمخت ۱۴) نوعی بازی سریع در شطرنج- هوادار سیاسی- بدخلق ۱۵) ضمیری عربی- موزون- ورزش معلولان حرکتی.

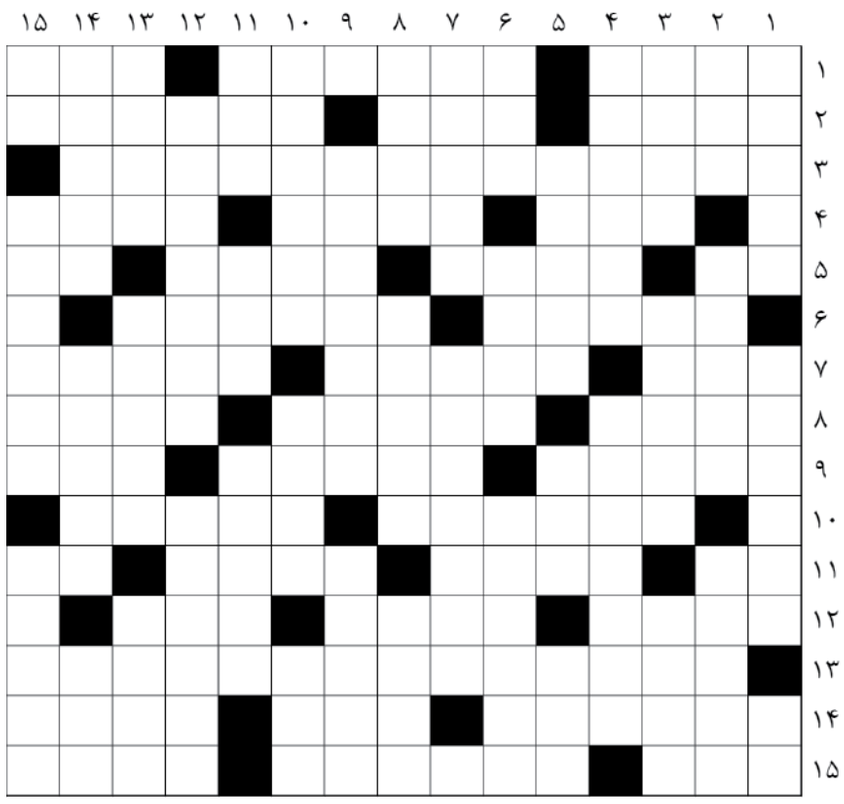

حل جدول عادی شماره ۵۸۵۸

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	خ	ط	ا	■	ک	ر	ی	م	■	م	ک	س	■	م	ن
۲	س	ل	ف	س	ر	و	ی	س	■	ت	ر	ی	ا	س	ه
۳	ک	ب	■	ع	ب	د	■	ا	ر	د	ا	ز	■	ا	
۴	■	ک	و	د	ن	■	چ	ف	ت	ی	■	ق	د	ی	
۵	م	ا	ش	ی	■	ز	ی	ر	ب	ن	ا	■	ح	و	ت
۶	ا	ر	و	■	ا	ک	ر	ا	ه	■	م	ن	ا	ر	
۷	ت	■	ح	ک	م	ر	ا	ن	■	پ	ی	ا	م	ب	ر
۸	ر	ت	■	ت	د	ی	ن	■	چ	ر	خ	ش	■	ن	و
۹	ک	ا	م	ر	و	ا	■	پ	ا	س	ت	ی	ل	■	س
۱۰	■	ک	ش	ی	ش	■	ک	ذ	ش	ت	ه	■	ز	ر	ی
۱۱	ا	ی	ا	■	د	ه	ل	ی	ن	و	■	ب	و	ت	ه
۱۲	ق	د	ر	ت	■	ش	ی	ر	ی	■	م	ا	م	ا	
۱۳	و	■	ک	ی	ش	ی	ن	ف	■	د	ا	ن	■	ت	ل
۱۴	ا	س	ت	غ	ن	ا	■	ت	ی	ر	و	ک	س	ی	ن
۱۵	م	و	■	ه	ا	ر	■	ن	ا	چ	ا	■	م	و	ز

حل جدول ویژه شماره ۵۸۵۸

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ن	ث	ر	■	س	ن	ت	ز	■	م	ل	چ	■	ش	ک
۲	ا	م	و	ل	س	ی	و	ن	■	ر	ی	و	س	ت	ا
۳	ز	ر	■	ا	ت	م	■	ب	ی	د	ک	ل	ی	■	س
۴	■	ب	ی	ب	ی	■	ز	ق	و	م	■	ا	د	ک	ن
۵	ن	خ	و	د	■	گ	ر	د	پ	ی	چ	■	ر	ا	ی
۶	ا	ش	ک	■	ت	ر	ش	ر	و	■	ت	ف	ض	ل	■
۷	ز	■	ا	پ	ل	ی	ک	ه	■	ه	ر	و	ی	ی	ن
۸	ل	ت	■	ا	ه	ل	ی	■	چ	د	ی	ت	■	و	ز
۹	ی	و	ف	ی	ز	ی	■	ر	ا	ف	ا	ل	ت	■	ا
۱۰	■	ت	ل	ا	ن	■	ن	ف	ر	و	ن	■	و	ت	ر
۱۱	س	■	ی	ا	■	ک	ر	ا	ت	ی	ن	ب	■	د	و
۱۲	ک	ا	ش	ف	■	ا	س	و	ه	■	م	ق	ر	ر	
۱۳	ر	■	ب	ا	ز	و	ک	ا	■	ش	ر	غ	■	ن	س
۱۴	ت	ر	ک	ی	د	ن	■	م	ر	غ	ب	ه	ش	ت	ی
۱۵	ر	گ	■	ز	ه	د	■	د	ی	ب	ا	■	ک	و	ف

حفاری غیرمجاز به «تُل‌گُوینه» در دشت زیدون بهبهان رسید

مریم اطیابی

ایران

شهرستان بهبهان از جمله مناطق کشور است که سراسر آن بررسی باستان‌شناسی شده و شمار قابل‌توجهی از آثار آن در فهرست میراث ملی ایران به ثبت رسیده است. دشت جنوبی این شهرستان زیدون نام دارد و رود زهره از میان آن می‌گذرد. به همین دلیل آثار و محوطه‌های ارزشمندی در این دشت در طول تاریخ شکل گرفته است.

از جمله آنها محوطه مهم و معروف «چگاسفلی» است که در سال‌های اخیر کاوش شده است. محوطه مهم و گسترده دیگر «تل‌گُوینه» است که در چهارکیلومتری شرق روستای تل‌گُوینه قرار دارد. قادر شیروانی، باستان‌شناسی که سال‌های آغاز دهه۹۰ پایان‌نامه خود را به مطالعه این محوطه اختصاص داد، وسعت این سکونتگاه مهم باستانی را حدود ۳۰۰ هکتار برآورد کرده و بررسی این محوطه در سال‌های ۸۹ و ۹۰ و ۹۱ از سوی این باستان‌شناس انجام شده است. شیروانی طی این پژوهش ۲۸۰ هزار یافته فرهنگی از محوطه تُل‌گوینه را مطالعه کرد و مجموع اقدامات او شامل دو فصل بررسی و گمانه‌زنی به منظور تعیین عرصه و حریم بوده است؛ بنابراین از محوطه به لحاظ مطالعاتی شناخت پایه‌ای و خوبی وجود دارد. حال عکس‌هایی به دست ما رسیده که نشان از آثار و اشیایی دارد که در حفاری غیرمجاز و تعرض به عرصه این محوطه از این منطقه به‌دست آمده و حتی برخی محض بازارگرمی، اشیای جعلی را هم به نام این منطقه معرفی می‌کنند. ظاهرا برخی مردم به خاطر شرایط بد اقتصادی یا از سر کنجکاوی و البته به‌خاطر بی‌کفایتی میراث فرهنگی شهرستان بهبهان به حفاری غیرمجاز در محوطه «کن بینو» یا «تُل‌گوینه» روی آورده‌اند. حال با توجه به اهمیت دشت زیدون و بهبهان که از اکتشافات مهم باستان‌شناسی طی دهه‌های اخیر محسوب می‌شود این درخواست جدی مطرح است که دست‌کم وزیر میراث‌فرهنگی و مدیرکل میراث‌فرهنگی استان خوزستان از نهادهای انتظامی و امنیتی درخواست کنند به کمک میراث فرهنگی در این منطقه بشتابند.

گشت‌زنی این نیروهای مسلح باعث می‌شود بساط حفاری‌های غیرمجاز برچیده شود تا در فرصت مقتضی به کارهای پایه‌ای نظیر آموزش‌های مردمی و پیشگیری از تعرض فعالیت‌های توسعه‌ای پرداخته شود. با توجه به وجود محوطه‌هایی چون چگاسفلی و تل‌گُوینه در این دشت، کمترین کار ایجاد یک پایگاه میراث‌فرهنگی برای حفاظت و رسیدگی به میراث کهن دشت زیدون است.